

Dyrevelferdspolicy for kylling

MAX Burgers AB – NORGE

MAX Burgers AB har vært en svensk familieeid bedrift siden starten i 1968. Målet for oss som familiebedrift er å fortsette å være her i mange generasjoner. Vi ønsker å være et bærekraftig selskap i et bærekraftig samfunn og et forbilde i bransjen, både nå og i fremtiden. Som en stor innkjøper av råvarer av animalsk opprinnelse, ser vi dyrevelferd som en kritisk del av denne målsettingen. Selv om vi er en restaurantbedrift og ikke selv oppdretter, eier, transporterer eller slakter dyr, har vi et ansvar for å sørge for at leverandørene våre oppfyller eller overtreffer nasjonal lovgivning og/eller vedtatte bransjestandarder for dyrevelferd.

Vi velger derfor leverandører som, i likhet med oss, jobber for en etisk og ansvarlig leverandørkjede, og som tar ansvar for at vi i fellesskap kontinuerlig utvikler og implementerer bedre rutiner og metoder for dyrevelferd. Som et minimum skal primærprodusenter som leverer til MAX, sikre et miljø som er forenlig med de fem frihetene for dyrebeskyttelse (UK Farm Animal Welfare, 1979):

1. Frihet fra tørst, sult og underernæring
2. Frihet fra ubehag
3. Frihet fra smerte, skade og sykdom
4. Frihet til å uttrykke normal atferd
5. Frihet fra redsel og nød

Vi er imidlertid ikke eksperter på dyrevelferdsområdet, og vi ser det derfor som en selvfølge at vi regelmessig fører en dialog med både kunnskapssenter og bransje- og interesseorganisasjoner for å få hjelp til å sette oss både ambisiøse og realistiske mål på dyrevelferdsområdet. I tillegg til dyrevelferd inkluderer bærekraft for oss i MAX også miljø, helse, rettferdighet og engasjement. Vi er derfor opptatt av at alle disse aspektene blir tatt i betraktning når vi tar våre beslutninger.

Den overordnede policyen for MAX i Norge når det gjelder animalske råvarer har hele tiden vært at storfekjøtt og kylling skal ha norsk opprinnelse, og bacon norsk eller svensk, avhengig av tilgang. Vi ser på dette som en investering i fremtiden i alle aspekter av bærekraft. På denne måten føler vi oss trygge på at alle dyr i leverandørkjeden som minimum er omfattet av den norske eller svenske dyrevernavtgivningen. Norge og Sverige er blant landene som stiller strengest krav til dyrehold, noe vi mener er ekstremt viktig. Dyrevernavtgivningen i Skandinavia går lenger enn EUs minimumskrav, både når det gjelder dyrenes boforhold, transporter og regler som gjelder smittevern og dyrehelse, og Norge og Sverige har sammen med Island lavest antibiotikaforbruk i Europa (kilde: EMA).

I en årrekke nå er MAX også tilgjengelig utenfor Skandinavia. Selv i disse landene ønsker vi å være et bærekraftig selskap i et bærekraftig samfunn. Ikke alle land har kommet like langt når det gjelder

miljø, dyrevelferd, helse og rettferdighet. Det betyr at vi må skape ut fra hvert lands forutsetninger en handlingsplan for å oppnå kontinuerlig forbedring steg for steg, og det er et arbeid vi nettopp har startet.

I tillegg til denne overordnede policyen jobber vi mer spesifikt som beskrevet nedenfor.

KYLLING

European Chicken Commitment (ECC) er en policy som er utviklet i fellesskap av 34 dyrevelferdsorganisasjoner i Europa. ECC er et velkomment initiativ og spesielt viktig for å oppnå et høyt nivå av dyrevelferd for kyllinger i alle europeiske land. Siden MAX i Norge kun bruker kyllinger som er oppdrettet og slaktet i Norge, betyr dette at vi allerede er svært nær kriteriene i ECC.

Kyllingråvaren kommer fra kyllinger som er oppdrettet og slaktet på Jæren i Norge, men foredlingen til MAX-produktene foregår i Danmark. Alle kyllingene vokser opp på gårder som etterlever Dyrevelferdsprogram for slaktekylling godkjent av norske tilsynsmyndigheter (Mattilsynet) i tillegg til norsk lovgivning om dyrevelferd. Dette innebærer:

- Kyllingene får ikke hormoner eller vekstantibiotika.
- Kyllingenes helse og velferd overvåkes daglig gjennom bondens tilsyn med kyllingene (min. 2 ganger per dag), og følges opp av både egne DSH-veterinærer og eksterne uavhengige inspektører. Alle bøndene har helseovervåkingsavtale med DSH-veterinær med minimum 2 besøk per år.
- Kyllingene vokser opp frittgående i oppvarmede, isolerte og moderne kyllinghus for å sikre riktig temperatur og godt miljø. Alle kyllingene har miljøberikelser som strøbad, platåer og høyballer slik at de får stimulert sine naturlige adferdsbehov.
- Kyllingene har fri tilgang på vann og mat. Belysningen tilpasses dyrenes behov, slik at de får passe mengder med lys og mørke.
- Alle bøndene deltar i elektronisk produksjonskontroll og må kunne fremvise dokumentasjon på driften og gården. Alle flokker gjennomgår en tråputerregistrering på slakteri. Plasskravene for kylling i Norge er av de strengeste i Europa (maks 36 kg/m²). Dette til sammenligning med EUs øvre grense på 42 kg/m².
- Trimming av nebb er forbudt. I stedet jobbes det forebyggende med førsammensetningen og miljøet i kyllinghuset for å minimere forekomsten av kyllinger som plukker på hverandre.
- Innsamling til slaktning skjer når det er mørkt i kyllinghuset og kyllingene er i ro, for å minimere stress.
- Sjåførere av kyllingtransport har opplæringskrav knyttet til dyrevelferd, for at kyllingene skal føle seg så bra som mulig under transporten.
- Alle kyllinger er bedøvet før avliving, og i samsvar med Norsk lovgivning.

I Norge har MAX siden vi først publiserte vår dyrevelferdspolicy for kylling i 2019 jobbet med å evaluere likheter og forskjeller mellom ECCs kriterier og kravene innenfor Norges Dyrevelferdsprogram for slaktekylling samt norsk lovgivning om dyrevelferd. ECC tar for seg viktige kriterier for dyrevelferd, som MAX forholder seg til. Vi har også identifisert komplekse utfordringer angående andre sider ved bærekraft som vi fortsatt må håndtere.

Målbilde 2026

År 2026 skal vi, i samarbeid med bransjeorganisasjoner og annen ekspertise, ha bidratt til:

1. at all kylling som serveres på våre restauranter skal være produsert i henhold til EUs lover og regler for dyrebeskyttelse, uansett kyllingens opprinnelsesland
2. en maksimal beleggingsgrad på 30 kg/m², i kombinasjon med godt kyllinghusmiljø og gode dyrevelferdsindikatorer
3. slaktekyllingraser med gode velferdsresultater, som oppfyller kriteriene i RSPCA Broiler Breed Welfare Assessment Protocol eller annen tilsvarende standard
4. at all kylling som serveres på restaurantene våre er oppfostret i kyllinghus som oppfyller de gjeldende vitenskapelige anbefalingene når det gjelder:
 - lysnivåer og tilgang til naturlig lys
 - mulighet til naturlig adferd, med for eksempel sittepinner og tilstrekkelig areal og substrat til å krafse og plukke, i forhold til kyllinghusets beleggingsgrad
 - en luftkvalitet som oppfyller de strengeste kravene ifølge gjeldende direktiver, uansett beleggingsgrad
 - at det ikke brukes bur eller fleretasjessystemer
5. at all bedøving skjer ved kontrollert gassbedøving ("Controlled Atmospheric Stunning", CAS) med bruk av inert gass (edelgasser eller nitrogen) eller et flerfaset system, alternativt ved bruk av en effektiv strømbedøvelse uten å snu kyllingene opp ned ved bevissthet.
6. en årlig tredjepartsrevisjon av våre kyllingleverandørers rutiner, og etterlevelsen av disse, presentert i en offentlig rapport.

Samtlige punkter i vårt målbilde ovenfor er i linje med minimikriteriene i [European Chicken Commitment](#).

Ovenfor er vårt målbilde i dag (2023). MAX målbilde gjelder imidlertid i likhet med ECCs kriterier fra 2026. Det betyr at vi jobber kontinuerlig og målrettet med å evaluere mulighetene for å nå målbildet

innen 2026 og rapporterer jevnlig om fremdriften i arbeidet. I samarbeid med våre leverandører, bransjeorganisasjoner og andre store innkjøpere av kylling, jobber vi videre for en positiv utvikling innen bærekraft, hvor dyrevelferd er et svært viktig aspekt.

Som en del av dette arbeidet valgte MAX å delta i en forskningssøknad til EU om dyrevelferd sammen med et internasjonalt konsortium ledet av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) høsten 2021. Denne søknaden ble dessverre avslått, men vi vil fortsette å se på nye muligheter for å ta del i aktuell forskning på emnet og dermed videreutvikle våre krav. Det er derfor ikke usannsynlig at dette målbildet kan bli revidert og ytterligere spesifisert i løpet av de neste 2–3 årene for å sikre at skritt tas i riktig retning.

Mål for 2023

1. Vi skal utarbeide en overordnet strategi for dyrevelferd på konsernivå, for alle aktuelle dyreslag.
2. Vi skal samarbeide med ekspertise (kunnskapssenter, bransje- og interesseorganisasjoner¹), slik at vi i fellesskap kan fastsette målbare delmål i vår innsats for å nå målbildet for 2026.

¹ 1 F.eks. Nationellt Centrum för Djurvålfärd (SCAW), World Animal Protection Sverige, Animalia AS